

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Arbeids- og sosialdepartementet	
Saksnr.: 200500983	Dok.nr.: 47
Arkivkode: 671.3	Dato: 02.05.05
Avd.: SAN	Saksbeh.:
U.off.:	

Oslo 29. april 2005, KOB

HØRING, FORSLAG TIL ENDRINGER I ALKOHOLLOVENS FORSKRIFTER MV

Det vises til høringsnotat om endringer i alkohollovens forskrifter av 1. mars 2005 og departementets brev av 09.03.05.

Reiselivsbedriftenes Landsforening (RBL) ønsker med dette å gi sine kommentarer til noen av de foreslåtte endringene.

Innledningsvis vil vi bemerke at vi forutsetter at det ved en ikrafttreden allerede 1. juli gis en rimelig frist for skjenkestedene til å innrette seg etter de nye krav f eks ved utarbeidelse av internkontroll. En rekke av bedriftene har små ressurser og det må påregnes at disse ikke umiddelbart vil ha et system som tilfredsstillende forskriftens krav. Når forskriften er vedtatt vil RBL, for våre medlemmer, utarbeide en mal for internkontroll.

RBL finner det for øvrig skuffende at departementet heller ikke ved denne anledning berører problemstillinger i forbindelse med såkalt bevillingsløs skjenking, slik departementet opplyste om i brev til RBL den 23. juli 2003.

Vi ber derfor departementet ta inn bestemmelser om dette i forskriften, om at kommunen pålegges en aktivitetsplikt ved bevillingsløs / ulovlig skjenking i form av at kommunen påtaler dette og anmoder om at det opphører eller at det søkes om bevilling. Hvis så ikke skjer skal forholdet politianmeldes av kommunen.

2 Kommunens kontroll

Rutiner/saksbehandling

RBL har i forbindelse med høringen forut for de vedtatte endringene i alkoholloven tilkjennegitt sitt syn på dette. Essensen i vårt syn er at skjenkestedenes rettssikkerhet i forbindelse med kontrollen avhenger av at man har reell mulighet til å gjøre seg kjent med og kunne ha en mulighet til å imøtegå de konklusjoner som kontrollørene nedfeller i sine rapporter. Dette er man i realiteten avskåret fra slik mange av kontrollene gjennomføres i dag.

RBLs erfaring er ofte at på det tidspunkt kontrollørene gir seg til kjenne har den eller de observerte gjestene som påstås f eks åpenbart beruset, forlatt stedet. Når kontrollørene deretter redegjør for sine observasjoner er det ikke lenger mulig for skjenkestedet selv å vurdere dette eller å sikre bevis i form av identitet, beruselsesgrad, eventuelle lyter som kan gi et skinn av åpenbar beruselse osv, hos den eller de aktuelle personer som kontrollørene mener ikke oppfyller lovens krav.

Reiselivsbedriftenes
Landsforening

Postadr.: Postboks 5465 Majorstua
0305 OSLO

Besøksadr.: Essendropsgate 6, OSLO

Telefon: 23 08 86 20
Telefax: 23 08 86 21
E-post: firmapost@rbl.no
Internett: www.rbl.no

Organisasjonsnr.: 977 188 210

TILSLUTTET
NHO

Dette medfører at skjenkestedets mulighet til å gjøre seg opp en mening om kontrollørens konklusjoner, og eventuelt å ta til motmæle mot disse, blir illusorisk. Det er liten hjelp i å ha rett til kontradiksjon, dersom man samtidig er avskåret fra muligheten til å avklare faktum.

Når man i tillegg vet hvor usikker og skjønnspreget vurderingen omkring f.eks. begrepet "åpenbar beruselse" er, bør det være et minimum av rettssikkerhet at skjenkestedet gis anledning til gjøre seg opp sin mening om hvorvidt en person f.eks. er åpenbart beruset. Dette underbygges ytterligere av det faktum at man står overfor rapporter som kan få dramatiske konsekvenser for skjenkestedet, f.eks. i form av inndragning av skjenkebevillingen. RBL er gjennom årenes løp kjent med en rekke tilfeller hvor kontrollørene beviselig har tatt feil i sine konklusjoner.

Departementet siterer i utkastet RBLs kommentarer i forbindelse med lovrevisjonen. Det anføres imidlertid at *"hensynet til en effektiv kontroll tilsier at kontrollørene har behov for å arbeide uten å måtte legitimere seg, alternativt legitimere seg etter at kontrollen er avsluttet"*. Departementet uttrykker videre at *"alternativet ville være å endre bestemmelsen slik at kontrollen alltid skal skje åpent, med en tilhørende plikt for kontrollørene til å legitimere seg innen kontrollen tar til"*.

RBL er sterkt uenig i at det eneste alternativet til dagens ordning er at kontrollene må skje åpent. Utgangspunktet for en kontroll kan meget vel være slik det er per i dag, det vil si enten åpent eller anonymt. Vårt synspunkt tilsier imidlertid at man ved anonyme kontroller, i de tilfeller hvor kontrollørene mener å ha avdekket forhold som er klanderverdig, og hvor skjenkestedets rettssikkerhet avhenger av umiddelbar bevissikring, må kontrollen avsluttes ved at kontrollørene gir seg til kjenne og redegjør for sin oppfatning. Det typiske tilfellet vil her være knyttet til åpenbar beruselse. Dersom kontrollørene i en periode har observert en person inne på et skjenkested som de oppfatter som åpenbart beruset, må kontrollen avsluttes senest i forbindelse med at denne personen forlater lokalet. Dette slik at skjenkestedet i hvert fall har mulighet til å sikre seg vedkommendes identitet, og videre mulighet til å gjøre seg opp en mening om vedkommendes beruselsesgrad. Dette gjøres for øvrig alltid når det er tvil om alder eller ved skjenking utover skjenketid, og vi kan derfor ikke se noen grunn til at det også kan gjøres når det gjelder beruselse.

Departementet bør være oppmerksom på at de fleste kommuner har så vidt strenge regler i forbindelse med avdekking av forhold i strid med alkoholloven, at inndragning for en periode kan være alternativet allerede ved første gangs overtredelse. Det er ingen tungveiende grunner til at man, etter å ha avdekket f.eks. et forhold som nevnt ovenfor, skal fortsette kontrollen "i tilfelle man oppdager enda mer". For det første har man allerede avdekket nok til at forholdet trolig får konsekvenser for skjenkestedet. Dernest er det grunn til å tro at kontrollørens identifikasjon vil ha den konsekvens at ingen flere brudd vil forekomme i hvert fall for denne aktuelle kvelden. Også dette er i så fall en konsekvens som bidrar til å begrense skadevirkningene av alkohol, slik det uttrykkes i lovens formålsregel.

På bakgrunn av ovennevnte foreslår RBL at kontrollørene pålegges umiddelbart å identifisere seg for de tilfeller hvor man avdekker forhold innenfor det departementet selv beskriver som "kjerneområdet i formålet til alkoholloven". Dette vil si skjenking til mindreårige, brudd på salgs- eller skjenketidene og skjenking til åpenbart berusede personer. Ved å knytte den umiddelbare identifikasjonsplikten opp til disse tre forholdene vil regelen også være enkel å håndtere og slik sett *"god å forstå og håndterbar for alle parter"*, slik det uttrykkes i departementets høring. Vi ber om at dette tas inn i og presiseres i forskriften.

Kravet til skriftlig rapport innen én uke, med frist for synspunkter innen 2 uker anses for øvrig fra RBLs side å være akseptabelt.

Særskilt om.....nødvendige opplysninger om regnskap og drift

RBL merker seg at departementet også i forbindelse med høringen om forskriften presiserer at hjemmelen til å kreve fremlagt regnskap etc. bare skal benyttes unntaksvis, og kun for å belyse spørsmål knyttet til om virksomheten drives i tråd med alkohollovens bestemmelser. RBL har allerede registrert flere tilfeller hvor kommunene i forbindelse med søknad om bevilling, har krevd fremlagt regnskap mv, og hvor kravet tilsynelatende har skjedd automatisk. Etter vår oppfatning er det tvilsomt om kommunene har hjemmel til å kreve fremlagt regnskap i forbindelse med søknad om bevilling, men det antas under alle omstendigheter at våre erfaringer har sammenheng med de vedtatte (men ikke ikrafttrådte) lovendringer hvor kommunene har fått hjemmel til å kreve fremlagt driftsbudsjett mv ved søknad om bevilling, og bestemmelsen om at man kan kreve fremlagt regnskap i forbindelse med kontroll. Etter vår erfaring vil krav om fremleggelse av regnskap mv etter hvert bli hovedregelen både ved søknad om bevilling og i forbindelse med kontroll, noe som blant annet vil medføre at saksbehandlingstiden ved søknad blir ytterligere forlenget.

Når det gjelder kommunens ansvar for nødvendig opplæring av kontrollørene bør det innarbeides i forskriften et minstekrav om at kontrollørene har avlagt og bestått kunnskapsprøven.

Når det gjelder begrensningen i forhold til innsyn i børsnoterte selskapers regnskap er dette tidligere tatt opp av oss og vi støtter den begrensning som departementet her legger opp til.

Det er imidlertid uklart for RBL hva departementet mener hører inn under begrepet "regnskaper" samt hva som ligger i at kommunene kan kreve å "få nødvendige opplysninger om regnskap". Det er derfor helt nødvendig at departementet avklarer hvorvidt man med dette refererer f eks til sist avsluttede regnskapsperiode eller om man med hjemmel i nevnte bestemmelse også kan kreve fremlagt f eks kassadagbok for de siste dager forut for kontrollen eller sågar også kreve utlevert kassaruller som måtte stå i kassaapparatene på tidspunktet for kontroll?

2.2 Forskrifter om internkontroll

RBL er enig med departementet i at det ved kravet til internkontroll må tas hensyn til at mange aktører er små og at disse har begrensede administrative ressurser. De krav som departementet mener internkontrollen skal inneholde synes å ha tatt tilbørlig hensyn til denne forutsetningen. RBL er imidlertid fortsatt av den oppfatning at det ikke er praktisk med et slikt kontrollsystem for bevillinger gitt for en bestemt anledning. Særlig siden kravet til internkontroll ikke bare refererer seg til skriftlig materiale, men også omfatter at rutinene faktisk følges. Det siste vil i så fall avdekkes ved kontroll og hjemmelen til slik kontroll har man allerede. Kravet til dokumentasjon i form av skriftlig materiale antar vi vil bli "standardisert" og at det slikt sett ikke vil bidra til annet enn at søknadsprosessen i slike tilfeller blir mer omstendelig. Kravet til internkontroll for bevillinger gitt for enkeltanledninger vil neppe ha noen konsekvenser i forhold til å begrense skadevirkningene av alkohol, og i så fall fremstår et slikt krav som overflødig og unødvendig for slike tilfeller.

4 Bevillingsgebyrene

Vi kan akseptere den reguleringen som er foreslått, men vil samtidig også presisere at prinsippene for fastsettelse av gebyr, utover de som er nevnt, også var og er at det skal dekke kommunens utgifter og ikke være en inntektskilde eller ytterligere skattlegging av bevillingshavere.

7 Alkoholreklameforbudet

RBL er ikke enig i at Rt 2000 s 46 kan tolkes dit hen at den representerer et forbud mot såkalte støtteannonser når *"en ikke uvesentlig del av dem reklamen henvender seg til må antas å ville oppfatte den som alkoholreklame"*. Snarere tvert i mot. Som Høyesterett uttrykker i dommen vil *"støtteannonser..[]..antakelig fortsatt..[]..være tillatt"*.

Altså på tross av den dom Høyesterett selv avsa. Høyesterett sier videre uttrykkelig at den ikke hadde foranledning til å komme nærmere inn på avgrensingsproblematikken. Etter vår oppfatning kan dommen snarere derfor tas til inntekt for at slike støtteannonser er tillatt, enn at de ikke er det.

For øvrig bes departementet vurdere en liten korrigerende i forslaget til § 9-1 tredje ledd. Departementets forslag lyder;

*Forbudet gjelder også reklame for andre varer med samme vare- eller firmamerke eller kjennetegn som alkoholholdig drikk, med mindre varen har et eget distinkt varemerke/-kjennetegn. I slike tilfeller kan reklamen i tillegg gi opplysninger om vare- eller firmamerke eller kjennetegn, forutsatt at en ikke uvesentlig del av dem reklamen henvender seg til må antas å ville oppfatte **den** som alkoholreklame (vår utheving).*

Slik ordlyden fremstår i forslaget innebærer den at vurderingen av "reklameeffekten" må knyttes opp til hele reklamen som sådan, altså både f eks bildet av lettølet (med distinkt kjennetegn) sammenholdt med firmamerket. Departementet bes vurdere om ikke ordet "**den**" bør byttes ut med "**det**", slik at vurderingen av "reklameeffekten" ene og alene knyttes opp til bruken av varemerket/firmamerket/kjennetegnet.

9 Bestemmelsen om servering av brennevin/cocktails

Departementet foreslår her en endring av bestemmelsen med den begrunnelse at den fremstår som uklar.

Forskriftens § 1-9 er i dag:

Brennevin kan bare skjenkes i mengder à 2 og 4 cl. Dette gjelder ikke for servering av cocktails.

Det vises her også til departementets brev av 09.03.05 med oppfordring til konkrete forslag. Vårt inntrykk og erfaring er ikke at dette har vært problematisk i praksis, men dersom man skal begi seg inn på definisjoner av "Cocktails" eller forskjellige blandingsforhold med produkter over og under 22 volumprosent, vil bestemmelsen bli veldig omfattende hvis den skal være uttømmende, og hva med nye produkter?

Bestemmelsen har variert noe gjennom tidene og en gang var begrensningene 2,5, 5 eller 7,5 cl. Brennevin. Bakgrunnen for bestemmelsen er vel at man ønsker en begrensning på hvor store mengder man skal kunne skjenke en person på en gang.

Dersom man setter denne grensen til maksimalt 6 cl. vil de nevnte cocktails overleve og man vil også være mer på linje med begrensningene i Europa for øvrig.

Konkret forslag:

Alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer kan bare skjenkes i 2, 4 eller 6 cl.

Dersom denne formuleringen tolkes strengt kan det innebære at man ikke kan skjenke drinker på 1, 3 eller 5 cl. Dette kan løse ved at departementet i sine kommentarer sier at det ikke skal tolkes slik eller at bestemmelsen utformes slik:

Alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer bør skjenkes i 2, 4 eller 6 cl. Men maksimalt (eller: ikke mer enn) 6cl.

Dette innebærer ikke annet enn at man etter endringen kan få bart brennevin for eksempel en Cognac eller aquavite på 6 cl. I stedet for 4 cl. Hvilke vi ikke kan se vil ha noen større skadevirkninger.

Dersom departementet allikevel vil ha andre begrensninger ut fra blandingsforhold kan vi være behjelpelige med formuleringer.

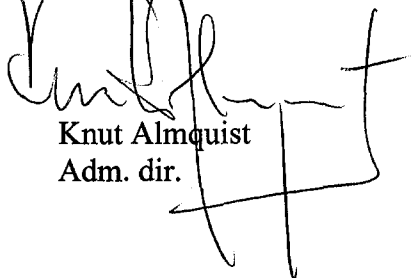
10 Spørsmålet om bevillingshavers plikt til å fjerne berusede/påvirkede personer

RBL finner det naturlig at det nedfelles en plikt for skjenkestedene til å sørge for at eventuelle åpenbart berusede personer forlater skjenkestedet. Vi legger imidlertid til grunn at dette ikke innebærer noen realitetsendring i forhold til den konkrete vurdering som må foretas i forhold til hvorvidt forskriftens § 1-5 første ledd er overtrådt.

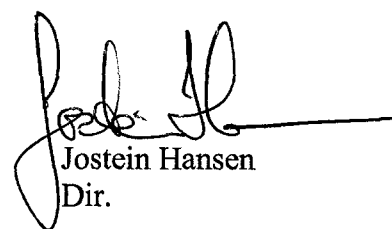
RBL mener for øvrig at det i bestemmelsen bør presiseres at denne viker for løsgjengerlovens § 24 og straffelovens § 242. Dette for å tilstrebe at disse bestemmelsene blir tiltrekkelig godt kjent blant næringens utøvere.

Med vennlig hilsen

Reiselivsbedriftenes Landsforening

Knut Almquist
Adm. dir.

Jostein Hansen
Dir.